

ΡΟΥΚΕ ΧΑΝΟΥΜ

[ἀναμνήσεις Θεσσαλονίκης]

[Ἀπευθύνεται τῷ φίλῳ
κ. Μαρῖνῳ Κουτούβαλῃ]

MΙΑΝ τῶν θελκτικωτέρων ἀναμνήσεων, ἃς ἀπεκόμισα πρὸ μικροῦ ἐκ τοῦ εἰς Θεσσαλονίκην λίαν εὐαρέστου ταξιδίου μου, ὀφείλω εἰς τὸν αὐτόθι καλὸν φίλον μου κ. Μαρῖνον Κουτούβαλην, ἰατρόν, λογογράφον καὶ ποιητὴν δόκιμον.

Τῇ παραμονῇ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεώς μου, ἐν τῷ περικαλλεστάτῳ καφεστιατορείῳ τῆς Γ α λ α τ ε ῖ α ς, διηρχόμεν ὥραν τινὰ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀξιολόγου καὶ πολυπείρου διερμηνέως τοῦ Γεν. Ἑλληνικοῦ προξενείου κ. Νικολ. Ἀναστασιάδου, τοῦ ὁποίου ἡ συναναστροφή ἦτό μοι πάντοτε προσφιλῆς.

Ἐλέγομεν πολλὰ καὶ ποικίλα, ἰδίως περὶ τῶν ἐντυπώσεων καὶ τέρψεων, ἃς παρέσχε μοι ἡ ὠραία καὶ πολυδαίδαλος Θεσσαλονίκη μας, ἧς ἔπλεκον τὸ ἐγκώμιον μετ' ἐκτάκτου ψυχικῆς διαχύσεως.

— Καὶ ἐν τούτοις, φίλε μου, μᾶς φεύγετε καὶ τόσῳ γρήγορα, ὡς χελιδὼν' εἶπέ μοι μετὰ μικρᾶς ἀθυμίας ὁ φίλος ποιητής.

— Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν φωλεάν μου, ἰατρὲ φίλτατε' εἶνε καιρὸς καὶ ἀνάγκη πλέον, ἀπεκρίθην μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκφράσεως.

— Ἀλλὰ θὰ μᾶς ἐνθυμεῖσθε κάποτε, ἐλπίζομεν, ἐπανελάβον μιᾶ φωνῇ οἱ φίλοι.

— Βεβαίως καὶ ἀναντιρρήτως πάντοτε. Ἐχω τόσας ὠραίας ἐντυπώσεις καὶ ἀναμνήσεις, ὡς μακρὸν ἐξαισίων μαργαριτῶν

περιδέραιον· ἔζησα τόσον εὐτυχεῖς ἡμέρας ἐδῶ, ὥστε φαίνεται μοι ἡ ζωὴ αὐτὴ ὡς ποιητικὸν γλυκύτατον ὄνειρον, τὸ ὁποῖον θὰ λύσῃ αὖριον ἢ εἰς τὴν πραγματικότητα ἐξέγερσις.

— Πολύ ποιητῆς !... εἶπεν ὁ κ. Ἀναστασιάδης, χαριεντιζόμενος.

— Εὐγε, Θεσσαλονίκη ! ἐπιθύρισε ταυτόχροτως ὁ ἰατρός, μειδιῶν καὶ θωπεύων τὴν ὠραίαν μέλαιναν γενειάδα του, ἣτις καθίστα μεγαλοπρεπέστερον τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀνάστημα. Μετὰ μικρὸν δὲ ἀποτεινόμενος πρὸς με :

— Σᾶς παρεσκευάσα, προσέθηκε, μίαν πολὺ ὠραίαν ἐκπληξιν, ἣτις θὰ ἦν ἐκ τῶν στιλπνοτέρων μαργαριτῶν τοῦ περιδεραιῶν τῶν ἀναμνήσεών σας.

Ὁ ἰατρός ὠμίλει ἐν τοιούτῳ τόνῳ φωνῆς, ὥστε ἐκίνησε ζωηρῶς τὴν περιέργειαν ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Ἀναστασιάδου.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, ἰατρέ, ὑπέλαβον. Ἔχω ἄπληστον τὴν περιέργειαν καὶ εἶμαι ἕτοιμος εἰς τὴν διάθεσίν σας καὶ πάλιν, ἀφοῦ δὲν κουράζεσθε νὰ μὲ περιποιῆσθε.

— Ἄλλ' ἐγὼ σχεδὸν οὐδὲν ἔκαμα διὰ σᾶς ἀκόμη... εἶπέ μοι μετριοφρόνως καὶ οἰονεὶ λησμονῶν καὶ διαμαρτυρούμενος.

— Ἄφστε ἐν τούτοις αὐτά, προσέθηκε μετὰ στιγμῆν, καὶ ἀκούσατε. Πιστεύετε εἰς τὸν ὑπνωτισμὸν ;

— Ὑπνω-τι-σμὸν !... ἐφώνησα μετὰ τόνου βραδέως καὶ συγκριπτομένου μειδιῶν καὶ ἐκπληττόμενος διὰ τὴν ὄλως ἀπρόοπτον καὶ παράδοξον ἐρώτησιν, ἐν ᾧ ὁ κ. Ἀναστασιάδης, τρώγων περίφημα φιστίκια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνέσπα τὰς ὀφρῦς καὶ ἠτένιζεν αὐτὸν μετ' ἀπορίας.

— Μάλιστα, φίλτατοι, καὶ μὴ ἐκπλήττεσθε. Ὑπνωτισμὸν, εἶπον, τὸν λεγόμενον ζωϊκὸν μαγνητισμὸν.

— Ὅποῖον θέμα καὶ ζήτημα, ἐξηκολούθητα μετὰ τοῦ αὐτοῦ ὕφους, ἀπὸ τοῦ Μεσμέρου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας !... Καὶ ἂν δὲν πιστεύω ;

— Δὲν πειράζει· θὰ ἴδετε καὶ θὰ πιστεύσετε ! εἶπε μετὰ θετικότητος καὶ αὐθεντίας ὁ ἰατρός.

— Πῶς ; πότε ; πῶ ;... ἠρώτησα εὐθὺς καὶ μετὰ σπουδῆς.

Ὁ ἰατρός τότε ἐδιηγῆθη περίεργον ἱστορίαν πελάτιδος αὐ-

τοῦ, Ὀθωμανίδος ὑστερικής, ἣν θεραπεύει διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Εἶνε δὲ τοῦτο ὡς νομίζει, τὸ πρῶτον πείραμα, ὅπερ ἐνηργήθη ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Τὴν Ὀθωμανίδα αὐτὴν ἐγνώρισε πρὸ διετίας ὑπέφερεν ἡ τλήμων ἐκ δυστοκίας δεινῆς εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου τῆς καὶ ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ τῆς. Κληθεῖς δὲ αὐτὸς καὶ ἐπισκεφθεὶς αὐτὴν, ὡς ἰατρός, τὴν περιήγαγεν εἰς λήθαργον διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ, τὴν ἐξεμαίευσεν διὰ μαιευτικοῦ χειρισμοῦ καὶ τὴν ἔσωσεν οὕτως. Ἐκτοτε εὐγνωμονεῖ αὐτῷ ἀπείρως καὶ εἶνε πελάτις του. Ἐπειδὴ δὲ πάσχει ἐξ ὑστερισμῶν ἀπὸ τινος καιροῦ, πηγαίνει εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς θεραπείαν.

Μ' ἐκάλεσε λοιπὸν ὁ κ. Κουτούβαλης εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ παρασταθῶ εἰς τὸ περίεργον φαινόμενον τὴν ἐπιούσαν, ὁ τουρκιστί, ἦτοι 1 μ. μ. καθ' ἡμᾶς ὥραν, καθ' ἣν ἤθελε καλέσει καὶ τὴν Ὀθωμανίδα.

Μετὰ διψαλέας ἀπληστίας καὶ προσοχῆς ἄκρας ἤκουσα ταῦτα πάντα.

— Καὶ δὲν θὰ φέρῃ καλύπτραν, ἰατρέ; ἠρώτησα πάλιν, διότι εἶχον γνωρίσει, ὅτι αἱ Ὀθωμανίδες καλύπτονται τὸ πρόσωπον ἐνώπιον παντὸς ἀνδρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ των ἀκόμη.

— Δὲν σᾶς τὰ εἶπον ὅλα, ἀπεκρίθη. Ἡ ἀσθενὴς μου, ὡς Ὀθωμανίς, θὰ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποκαλύψῃ τὸ πρόσωπον ἐνώπιόν σας. Ἄλλ' ἔχω σκεφθῆ καὶ περὶ τούτου. Ἐπειδὴ αἱ Ὀθωμανίδες ἀποκαλύπτονται ἐνώπιον τοῦ ἰατροῦ των, ὃν θεωροῦν ὡς ἱερὸν πρόσωπον καὶ ἀπείρως σέβονται, θα σᾶς παραστήσω αὐτῇ κατ' ἀνάγκην, ὡς ἰατρόν, Εὐρωπαῖον, ἔξοχον, διερχόμενον ἐντεῦθεν ἐκ Βιέννης καὶ ἀναχωροῦντα αὔριον θὰ τῇ συστήσω δέ, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ τὴν ἴδητε καὶ τὴν ἐξετάσητε καὶ κάμωμεν περὶ τῆς νόσου τῆς ἐν ἰατρικὸν συμβούλιον!

— Ἐξαίτια, κύριε συνάδελφε! εἶπον, γελῶν καὶ λαμβάνων ἀμέσως τὴν νέαν θέσιν μου.

— Καὶ ἐγώ, παρακαλῶ, διέκοψε μετὰ τόνον ὁ ἐπίσης περίεργος κ. Ἀναστασιάδης, τί πρόσωπον θὰ ἔχω εἰς τὴν σκηνήν; Ἐγνοῶ νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ ἐξάπαντος, Κύριοί μου!

— Ἄ, μάλιστα! . . . ὑπέλαβεν ὁ ἰατρός, ἐπὶ στιγμὴν σκεφθεὶς. Νὰ ἔλθετε καὶ σεῖς, κ. Ἀναστασιάδη. Ἀλλὰ θὰ πα-

ρασταθῆτε ὡς ἀκόλουθος, βοηθὸς τοῦ ἰατροῦ συναδέλφου μου, ἂν ἔχετε εὐχαρίστησιν.

— Καὶ φαρμακοποιὸς ἀκόμη, ἂν ἀγαπᾶτε, ἐπανελάβεν ὁ εὐτράπελος κ. Ἀναστασιάδης, καὶ νοσοκόμος, ἂν ἦνε ἀνάγκη.

— "Ὅχι δὰ ἕως ἐκεῖ! . . . ."

Ἐγελάσαμεν διὰ τοὺς νέους τίτλους μας καὶ τὸ νόστιμον σχέδιον, ὅπερ οὕτως ἐκανόνισαμεν.

Πρὶν ἢ ἀποχωρισθῶμεν, ὁ κ. Κουτούβαλης μᾶς ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἡ Ὄθωμανίς του ἀνήκει εἰς τὴν φυλὴν τῶν Ντονμέδων. Οἱ Ντονμέδες ἦσαν ἄλλοτέ ποτε Ἑβραῖοι, ἤδη δὲ εἶνε Τούρκοι, ἐξωμόται, ὡς καὶ τ' ὄνομά των δηλοῖ· ἀλλὰ Τούρκοι αἰρετικοί, ἔχοντες ὅλως ἰδιόρρυθμον βίον, θρησκευτικῶς καὶ κοινωνικῶς. Σὺν τοῖς ἄλλοις, ὄντες σχετικῶς ὀλίγοι καὶ ἀποφεύγοντες τὰς μετὰ τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Τούρκων ἐπιγαμίας, ρέπουσιν εἰς τὴν αἰμομιξίαν, ἣτις, φθείρουσα τὸ αἷμα, καθίστησιν αὐτοὺς ἀναιμικούς. Ἐντεῦθεν αἱ πλεῖσταί των γυναικῶν αὐτῶν εἶνε ὑστερिकाί. Ὁ ἰατρὸς μᾶς προσέθηκεν, ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ θεραπεία ὠφέλησε τὴν ἀσθενῆ του καὶ ὅτι ἔχει ὑπὸ παρομοίαν θεραπείαν καὶ δύο ἄλλας Ὄθωμανίδας, ὑστερικὰς ἐπίσης· ἐκεῖναι ὁμως, ὡς ἀριστοκράτιδες, δὲν ἐξέρχονται τῶν οἴκων των, ἀλλὰ δέχονται ἐν αὐτοῖς τὰς ἐπισκέψεις του.

— Ἐς αὔριον λοιπόν! εἶπομεν καὶ οἱ τρεῖς καὶ ἀπῆλθομεν ἕκαστος οἴκαδε.

Ἐγὼ ἐν τούτοις παρέμεινα ἔτι ἐν τῇ, πληθούσῃ ὠραίου κόσμου, προκυμαίᾳ, ρεμβάζων. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Κουτούβαλης μ' ἐκάλεσεν εἰς τὸ θέαμα τῆς ἐπιούσης, ἀρίστος καὶ ἀδιάπτωτος εὐχαρίστησις μὲ συνεχίνει, πόθος δὲ ζωηρὸς καὶ γλυκεῖα τῆς φαντασίας ἕξαψις παρῴξινον τὴν περιέργειάν μου καὶ προδιέπλαττον ὠραίαν τὴν σκηνὴν, ποιητικωτάτην δὲ τὴν εἰκόνα τῆς μαγνητιζομένης Ὄθωμανίδος. . . .

II

Βεβαίως δὲν θὰ ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ σᾶς περιγράψω ἐπισημονικῶς τὸ ἱκανῶς περιέργον τοῦτο φαινόμενον τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Ἐπρεπε νὰ ἦμαι ἰατρὸς διὰ νὰ τὸ κατορθώσω· ἀλλὰ

τοιούτος δὲν ὑπῆρξα ποτέ, ἐκτὸς τοῦλάχιστον τῆς ὥρας ἐκείνης τοῦ πειράματος! Ἀπλοῦς, ἐκ τύχης ἀγαθῆς καὶ ξένος τῶν ἰατρικῶν Ἐλευσινίων, θεατῆς, θὰ σᾶς περιγράψω τὰς ἐντυπώσεις μου, ὅσας δυνηθῶ καὶ ὅπως.

Τῇ ἐπαύριον, κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν ἐπέβην μετὰ τοῦ κ. Ἀναστασιάδου ἀμάξης, ἣτις, διελθοῦσα τινὰς πλακοστρώτους καὶ λιθοστρώτους ὁδούς, — τοιαῦται δὲ εἶνε ὅλαι σχεδόν αἱ ὁδοὶ τῆς μεγάλης ἐκείνης πόλεως —, ἔστη πρὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκίας τοῦ κ. Κουτούβαλη.

Εἰσῆλθομεν. Ὁ οἰκοδεσπότης ὑπεδέξατο ἡμᾶς φιλοφρόνως ἀπὸ τῆς εἰσόδου, ἡμεῖς δὲ ἐν πάσῃ σοβαρότητι, ἀπαραιτήτως διὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, διηυθύνθημεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ὁ φίλος ἰατρὸς ἐδέχετο τοὺς ἀσθενεῖς του.

Δύο βήματα ἐξώθεν εἶδομεν ἐν παρακειμένῳ δωματίῳ ἐπὶ ἀνακλίντρου καθημένας δύο γυναῖκας, Ὁθωμανίδας, ὡς ἐδήλου ἢ ἐνδυμασία των, καὶ κεκαλλυμμένα ἐχούσας τὰ πρόσωπα. ὀλόκληρα σχεδόν, διὰ τοῦ περιλαλήτου γιασμακίου, ὅπερ, ὡς ἰδέα, εἶνε ἀνάλογον εἶδος κεστοῦ τῆς Ἀφροδίτης, παρέχον μυστηριῶδες θέλγητρον εἰς τὰς φερούσας αὐτὸ Ὁθωμανίδας. Τὸ γιασμάκι ἀποκρύπτει τὸ πρόσωπον, πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες ἐκεῖθεν ἐκσφενδονίζουσι τορπίλας, ἀφίνει δὲ τὸν θεατὴν νὰ ὑποθέτῃ κάλλη καὶ χάριτας καὶ νὰ διαπλάττῃ διὰ τῆς φαντασίας του περικαλλεῖς μορφὰς ἀγγελιομόρφων Οὐρὶ ὑπὸ τὴν μάγον ἐκείνην καλύπτραν. Ἐν τούτοις εἰς τὰς λεγομένας Ὁθωμανίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ καλύπτρα αὐτὴ εἶνε λεπτοτάτη καὶ διαφανῆς, ὡσάκις μάλιστα ἢ φέροσα αὐτὴν δὲν ἔχη ἀνάγκη νὰ φαντάζωνται μόνον τὰ ἐξαισία κάλλη της.

Ἡ αἴθουσα ἦτο περίκομπος καὶ ἀνταξία τοῦ φιλοκάλου ἐπιστήμονος καὶ ποιητοῦ. Ἐκόσμου αὐτὴν δύο ἀνακλίντρα, πολτρόναι, καθίσματα, μεγάλη ὡσειδῆς τράπεζα ἐν τῷ μέσῳ. δύο ἄλλαι μικραὶ εἰς τὰ πλάγια, παραπετάσματα καὶ ἄλλα μικρὰ ἐπιπλα, κεκοσμημένα ὅλα δι' ὠραίων καὶ ποικίλων ὑφασμάτων, σκευὴ καὶ καλλιτεχνήματα διάφορα καὶ κομψότατον μικρὸν ἀναβρυτήριον, διαχύνον δρόσον καὶ τέρψιν, εὐγνώμων ἀνάμνησις πασᾶ τινος θεραπευθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Κουτούβαλη ἀπὸ κινδυνώδους νόσου. Τοὺς τοίχους ἐκάλλυνον πολλαὶ φωτογραφίαι καὶ καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες καὶ μία τοιαύτη ἐλαιο-

γραφική τοῦ ἱατροῦ, εἰς φυσικὸν μέγεθος, ἔργον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, διότι ὁ κ. Κουτούβαλης εἶνε συνάμα καὶ ζωγράφος δόκιμος. Τὸ κάλλος δὲ τῆς αἰθούσης συνεπλήρουν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας αὐτῆς γάστραι ὠραίων καὶ πολυχρῶμων ἀνθῶν.

— Καθήσατε, παρακαλῶ, Κύριε, εἶπε φιλοφρόνως ὁ ἱατρός. Προδιέθεσα τὰ πάντα κάλλιστα. Ἡ δὲ ἀσθενής μου σᾶς ἀναμένει ἀπὸ ἡμισείας ὥρας καὶ ἐφοβήθη, μὴ δὲν δυνηθῆτε νὰ ἔλθετε.

— Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν, ἱατρέ μου, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ κ. Ἀναστασιάδης, νὰ λησμονήσωμεν τὸ καθήκον μας, δηλ. νὰ χάσωμεν τὴν χρυσὴν αὐτὴν εὐκαιρίαν τοιαύτης ἀπολαύσεως, δι' ἣν καὶ τὸ ταξείδιόν του ἠδύνατο ἴσως ν' ἀναβάλῃ ὁ κ. συνάδελφος σας;

— Πιθανώτατα, κ. βοηθῆ μου!... συνεπλήρωσα ἐγὼ μεθ' ὁμοίου ὕφους.

Μετ' ὀλίγον ἐλάβομεν τὸν καφὲν καί, πίνοντες αὐτόν, ὠμιλήσαμεν ἐλευθέρως, ἀφοῦ μάλιστα ἐμάθομεν, ὅτι ἡ Ὄθωμανίς μας οὐδεμίαν κᾶν λέξιν Ἑλληνικὴν ἐνόει, μόνον τὴν Τουρκικὴν ὁμιλοῦσα. Εἶτα δὲ εἶπεν ἡμῖν ὁ ἱατρός νὰ λάβωμεν τὴν θέσιν μας, διὰ νὰ καλέσῃ τὴν ἀσθενῆ του.

Καὶ ἐγὼ καὶ ὁ βοηθὸς μου ἐλάβομεν ἀμέσως ἀρκούντως σοβαρὰν στάσιν εἰς τὰς πολτρόνας μας.

Ὁ ἱατρός τότε, ἐγερθεὶς, ἐκάλεσε τὴν Ὄθωμανίδα.

— Γκίρ ἴσπερι μπουρντᾶ, Ρουκὲ χανούμ! ἦτοι! Εἰσέλθετε ἐδῶ μέσα, Ρουκὲ χανούμ.

— Εἶνε τ' ὄνομά της «Ρουκὲ χανούμ,» ἐψιθύρισεν ὁ ἱατρός.

Αἱ Ὄθωμανίδες εἰσηλθόντες εὐθὺς εἰς τὴν αἴθουσαν, ὕψηλαί καὶ εὐθυτενεῖς τὸ ἀνάστημα, κεκαλυμμέναι καὶ σοβαραὶ καί, ἀφοῦ ἐχαιρέτισαν δι' ἐλαφρᾶς κλίσεως τῆς κεφαλῆς, ἐκάθησαν περὶ τὴν μεγάλην τράπεζαν. Εἶτα εἶπον τινὰ μετὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ ἀφῆρσαν πᾶ γλασμακιά των, λέγουσαι.

— Τσοκ σιντζάκ! (Πολλὴ ζέστη!)

Ἡ πρώτη ἀποκαλύψαπα τὸ πρόσωπον ἦν παρῆλιξ, ὡσεὶ 50 ἐτῶν, εὐτραφής, κακόμορφος καὶ πῶς ἀγριωπῆ. Ἐρριψεν ἡμῖν ἐταστικὸν τὸ βαθὺ βλέμμα της καὶ συνήνωσε μετ' ἧθους

ικετευτικοῦ τὰς χεῖρας. Ἦτο ἡ μήτηρ τῆς Ρουκὲ χανούμ, ἥτις τὴν συνώδευε πάντοτε εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἱατροῦ. Εἰς τὴν ὄλην ἐν τούτοις ἔκφρασιν τῆς μορφῆς αὐτῆς, ὡσάντις μάλιστα ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς, διεφαίνετο ἔνθερμος καὶ περιπαθῆς μητρικὴ στοργή, πόθος δὲ καὶ εὐχὴ ἐγκάρδιος διὰ τὴν θεραπείαν τῆς.

Ἡ ἑτέρα ἦτο ἡ Ρουκὲ χαμούμ. Νεαρὰ 22 μόλις ἐτῶν, εἰς τὸ ἔαρ ἀκόμη τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἦν ὡχροτάτη ἐκ φοβερᾶς ἀναιμίας καὶ λίαν ἰσχνή. Ἐφαίνετο τὸ δυστυχὲς πλάσμα ἐρείπιον ὡραίας ἄλλοτε καὶ δροσερᾶς νεότητος, ἥτις ἐπλάσθη ἐξ ὑακίνθων καὶ ἴων, διὰ τὰ μυροβολῆ καὶ εὐδαιμονῆ ἐν μέσῳ ἀνθέων καὶ ἐρώτων. Εἶχε πάλλευκον τὴν μορφήν καὶ συμπαθεστάτην καὶ δύο ὀφθαλμούς, μεγάλους, εὐκύκλους, βαθυκυάνους καὶ ὑγροὺς ὀφθαλμούς, ἀκτινοβολοῦντας νοημοσύνην καὶ περιπάθειαν ὑπὸ μακρὰς καὶ πυκνὰς βλεφαρίδας, ὀφθαλμοὺς γλυκυτάτους καὶ πλήρεις πυρός, οὓς ἐπέστεφον γραφικώτατα ὑπὸ τὸ σύμμετρον καὶ κατηφές μέτωπον,

δύο φρύδια,
 δύο φεῖδια,
 ἐνωμένα στόμα—στόμα...

κατὰ τὸν Ζαλοκώσταν. Ὅτε δὲ ἐμειδία, προσέκτα χάριν ἔκτακτον διὰ τῆς ἀμιμῆτου διαστολῆς τῶν γραφικῶν χειλέων τῆς, δι' ὧν ἔστιλβον οἱ ἐξαίσιοι καὶ κανονικώτατοι μαργαρίται τῶν καταλεύκων ὀδόντων αὐτῆς· καί, ὅτε ὠμίλει, ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ συμπαθοῦς μικροῦ στόματος φωνή, ὑπέβραγχος καὶ ἀσθενική, ἀλλ' ἡμερος, γλυκεῖα καὶ ὡς μουσικὸς τόνος. Ἦτο περιβεβλημένη ἰόχρουν μεταξωτὸν χαρέμ, σύνθηες εἰς τὰς Ὀθωμανίδας ἔνδυμα, εἶδος δομίνου, περιδεομένου εἰς τὴν ὀσούν. Αἱ χεῖρες δὲ αὐτῆς, λευκαὶ ἐπίσης, μικραὶ, τορευταί, ἦσαν κατάκοσμοι ἐκ δακτυλίων καὶ μὲ ροδοβαφεῖς τοὺς ὄνυχας. Καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἐξέτεινεν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς.

III

Μετά τινας ἐρωτήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας τῆς πελάτιδος του, ὁ ἱατρὸς μᾶς εἶπε:

— Προσέξατε. Θὰ τὴν ὑπνωτίσω τώρα.

Καί, καθήμενος παρ' ἐμοί, ἔνευσε τῇ 'Ρουκὲ χανούμ νὰ ἐγερθῇ. Ἐκείνη δ' ἐγερθεῖσα εὐθύς, ἔκαμεν ἐν βῆμα πρὸς ὕραν, ἄγουσαν εἰς τὸν δασύσκιον κῆπον τῆς οἰκίας καὶ ἔστη μικρὸν, παρατηροῦσα τὰ δένδρα καὶ ἄνθη του. Εἶτα ἐστράφη πρὸς τὸν ἰατρὸν τῆς· οὗτος δέ, ἀνατείνας ὀλίγον τοὺς μεγάλους καὶ ὠραίους τοῦ ὀφθαλμοῦς, ἐφώνησεν αὐτῇ :

— 'Ρουκὲ χανούμ! Γκισλεριμὲ μπάκ. Βὲ γιανουμᾶ, γκέλ γιαβάς— γιαβάς. Γκέλ χανούμ!... ἤτοι: «'Ρουκὲ χανούμ! Κύτταξέ με στὰ μάτια. Καὶ ἔρχου πρὸς με σιγὰ— σιγὰ. "Ἐλα χανούμ!"»

Ἡ 'Ρουκὲ χανούμ προσήλωσε τοὺς γλυκυτάτους αὐτῆς ὀφθαλμοὺς εἰς τοὺς τοῦ ἰατροῦ καὶ ἐκινήθη.

Μόλις ὅμως ἠδυνήθη νὰ προβῇ δύο βήματα. Εἰς δὲ τὸ τρίτον εἶδομεν τὸ σῶμα τῆς ταραχθέν, ὡς ἐξ ἑλαφροῦ σπασμοῦ, καὶ τὰ βλέφαρα αὐτῆς ὑποτρέμοντα καὶ κλειόμενα. Ἡ 'Ρουκὲ χανούμ ἔστη τότε ἀκαριαίως καὶ ἔμεινεν ὀρθία καὶ ἀκίνητος μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην.

— Ὁ ὑπνωτισμὸς συνετελέσθη, Κύριοι, εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἐγειρόμενος. Παρατηρήσατε. Κοιμᾶται ἐν βαθεῖ ληθάργῳ καὶ εἶνε ἐντελῶς ἀναίσθητος. Οὐδεμίαν ἔχει βούλησιν. Θὰ μένη, ὅπως τὴν βλέπετε, ὅπως εὐρέθη, ἐκεῖ, ἀκίνητος. "Ὁρας ὀλοκλήρους δύναται νὰ μένη οὕτως, ἕως οὗ τὴν ἀφυπνίσω. Εἶνε νεκρὰ ζῶσα. Οὔτε πίπτει ὅμως, οὔτε δύναται τις νὰ τὴν μετακινήσῃ ἐκ τῆς θέσεώς της. Οἱ πόδες εἶνε κατὰ γράμμα καθηλωμένοι ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ ὡσεὶ ἦσαν σιδηροῖ. "Ἐχει ἰσχυρὰν καὶ διαρκῆ σύσπασιν μυῶν, ἔχει ὑπερρεθιστικότητα νευρομυϊκὴν. Δοκιμάσατε, κ. συνάδελφε, προσέθηκεν ἱλαρῶς, ἀποτεινόμενος πρὸς με, δοκιμάσατε νὰ τὴν ἐκτοπίσητε.

Ἡ γέρθη τότε καὶ ἐγώ· ἀλλ' εἶπον τῷ ἰατρῷ νὰ μὲ ἀναπληρώσῃ εἰς τὴν προταθεῖσαν δοκιμασίαν, μὴ θέλων νὰ θίξω τὸ σῶμα τῆς 'Ρουκὲ χανούμ, ἧς ἡ μήτηρ εἶχεν ἐπ' ἐμοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς.

— Καὶ διατί ὄχι ἐγώ; ἠρώτησεν ὁ βοηθός μου.

— Διότι αὐτὸ εἶνε δικαίωμα τῶν ἰατρῶν, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ κ. Κουτούβαλης.

— "Ω, διάβλε! παρετήρησε χαριέντως ὁ κ. Ἀναστασιάδης. Ποῦ νὰ τὸ εἴξουρα νὰ γίνω καὶ ἐγὼ ἰατρός!

Ὁ ἰατρός ἔλαβε τὸ σῶμα τῆς ὑπνωτισθείσης καὶ ἔσειεν αὐτό, ὡς σείει τις ἔνθεν καὶ ἔνθεν δενδρύλλιον, νεαρὸν καὶ τρυφερὸν, τοῦ ὁποίου ἡ ρίζα δὲν ἀποσπᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους. Οἱ πόδες τῆς Ῥουκὲ χανοῦμ ἔμενον τῶντι καθηλωμένοι ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ ἐντελῶς ἀμετακίνητοι. "Οτε δὲ τὴν ἀφῆκε, τὸ σῶμα ἀνέλαβε τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στάσιν, ἣν εἶχε καθ' ἣν στιγμὴν ὑπνωτίσθη. Ὁ ἰατρός ἔνυξε διὰ καρφίδος ἐλαφρῶς καὶ ἔκνισεν ἐπανελλημμένως τὴν χεῖρα τῆς ὑπνωτισθείσης, ὥστε ἐσχηματίσθη μικρὸς μῶλωψ. Ἄλλ' ἐκείνη ἔμενε μολαταῦτα ἀναίσθητος.

Ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ ἐκοιμᾶτο βαθύτατα. Ἐφαίνετο δέ, ὡς τι ἄγαλμα, κατηφές καὶ πάσχον, ἐν τελείᾳ ἀδρανεῖα καὶ ληθάργω, καλλιτεχνικῆ εἰκὼν τῆς ὀδύνης καὶ μελαγχολίας.

Περιεργαζόμεν αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ σοβαρότητι, ὡς ἰατρός δῆθεν, ἀλλὰ λίαν ἐνδιαφερόντως καὶ ἀντήλλασον λέξεις τινὰς μετὰ τοῦ κ. Κουτούβαλη, οἷον συνεννοούμενος καὶ συνδιασκεπτόμενος μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀσθενοῦς, ἐν ᾧ ὁ μὲν βοηθὸς μου ἐθεᾶτο, ἀπλήστως ἐπίσης, τὸ περίεργον φαινόμενον, ἡ δὲ μήτηρ τῆς Ῥουκὲ χανοῦμ προσήλου πρὸς ἡμᾶς βλέμματα ἀνυποκρίτου εὐγνωμοσύνης.

Ὁ ἰατρός μᾶς ἐξήγησε τότε, ὅτι ὑπνωτίζει τὴν ἀσθενῆ τοῦ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ταχύτατα, διότι ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ εἶνε ὑπερευαίσθητος καὶ ἰδιαζούσης νευρικῆς καταστάσεως· ὅτι δὲ μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔχουν δι' αὐτὴν τοιαύτην δύναμιν, ὡς καὶ ἡ μήτηρ τῆς διεβεβαίωσεν αὐτόν.

Μετὰ δύο—τρία ἔτι λεπτὰ τῆς ὥρας ὁ ἰατρός τὴν ἀφύπνισε. Δίς—τρίς διὰ τῶν μεγάλων δακτύλων του ἐπέτριψεν ἰσχυρῶς τοὺς ὀφθαλμούς της. ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτῶν, ἐνέπτυσεν ἐλαφρῶς, διέσεισεν αἰφνιδίως τὸ σῶμα καὶ ἐφώνησε μεγαλοφῶνως: τ' ὄνομά της· μόλις δὲ εἶδεν αὐτὴν ἀνανήφουσαν, τὴν ἐκάθησεν εἰς τὸ κάθισμά της.

Ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ συνῆλθε ταχέως καὶ ἀφοῦ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τῶν χειρῶν, ὡς ὁ ἀπὸ σκότους εἰς ζωηρὸν φῶς καὶ θάμβος προερχόμενος, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, μειδιῶσα καὶ εὐχαρις.

- Πῶς εἶσθε, 'Ρουκέ χανούμ; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.
- Καλά, ἐφέντημ.
- Αἰσθάνεσθε τίποτε;
- Τίποτε. Εἶμαι καλά. Μόνον ἡ χεῖρ μου πονεῖ ἐδῶ καὶ δὲν εἰξεύρω διατί. Κάπου θὰ ἐκτύπησα... καὶ ἐδείκνυε τὸ μέρος τῆς χειρὸς της, ὅπου, διαρκοῦντος τοῦ ὑπνωτισμοῦ, εἶχε νύξει ὁ ἰατρός.
- Μά, πὺ ἐκτυπήσατε;
- Δὲν ἔξεύρω, ἰατρέ μου! δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἐκτύπησα πουθενά. Ἴσως μ' ἐδάγκασε κανὲν σκουληκι, χωρὶς νὰ τὸ νοήσω.
- Λέτε, νὰ ἦν' αὐτό;
- Χμ! . . . . .
- Ὁ ἰατρός εἶπε τότε, ὅτι ἐν τῶν φαινομένων τοῦ ὑπνωτισμοῦ τῆς ἀσθενοῦς του εἶνε καὶ ὅτι αὕτη οὐδεμίαν οὐδέποτε συνείδησιν ἢ ἀνάμνησιν ἔχει τῶν κατ' αὐτὸν γενομένων.

IV

Μετὰ τέταρτον περίπου τῆς ὥρας ὁ ἰατρός ἐνήργησε καὶ δεύτερον, διάφορον πῶς τοῦ προηγουμένου, πείραμα, ὅπερ ἐπίσης ἐπέτυχε πληρέστατα.

Ἀνήγειρε διὰ νεύματος τὴν 'Ρουκέ χανούμ καὶ ἔδωκεν αὐτῇ νὰ κρατήσῃ ὑψηλὰ βαρὺ κάθισμα, ὅπερ ἐκλονίζετο εἰς τὴν ἀσθενῆ χεῖρα τὴν διέταξε δέ, χωρὶς νὰ κινηθῇ, ν' ἀτενίζῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἀσκαρδαμυκτί.

Ἐκεῖνη ὑπήκουσεν εὐπειθέστατα.

Λεπτὸν τῆς ὥρας δὲν παρήλθε καὶ ἡ 'Ρουκέ χανούμ ὑπνωτίσθη πάλιν ὑπὸ τὰ αὐτὰ τοῦ πρώτου πειράματος φαινόμενα. Ἐκράτει δὲ τότε τὸ κάθισμα διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἰσχυρῶς, τὴν δὲ δεξιάν εἶχεν ἐπὶ τοῦ στήθους της καὶ ἴστατο οὕτω, μὲ κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πάλιν, ἀκίνητος καὶ ἀναίσθητος ὑπὸ βαθυτάτην νάρκωσιν.

— Δοκιμάσατε τώρα, παρακαλῶ, εἶπε μοι ὁ ἰατρός, ν' ἀποσπάσητε τὸ κάθισμα ἢ νὰ μετακινήσητε τὴν δεξιάν της.

Ἠγέρθη καὶ προσεπάθησα. Πλὴν εἰς μάτην. Χαλύβδινοι ἦσαν αἱ χεῖρες της καὶ σιδηροὶ κλοιοὶ αἱ ἀσθενικαὶ παλάμαι. Τὴν δεξιάν μόνον ἀπέσπασα ὀλίγον ἀπὸ τοῦ στήθους αὐτῆς

μετὰ κόπου· ὡς δὲ τὴν ἀφήκα εἶδον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς μεθ' ὀρμῆς.

Ὁ ἰατρὸς ἀφύπνισε τὴν ληθαργοῦσαν, κατὰ τὸν αὐτὸν προηγούμενον τρόπον καὶ ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ ἠνέωξε πάλιν τοὺς γλυκυτάτους ὀφθαλμούς.

Ἀντηλλάξαμεν τότε ὀλίγας φράσεις. Ὁ κ. Κουτούβαλης παρεκάλεσε τὸν προθυμότετον βοηθὸν μου, ὀμιλοῦντα ἐξαισιῶς τὴν Τουρκικὴν, νὰ ἐξετάσῃ, ὡς ἐκ μέρους μου, τὴν ὑπνωτισθεῖσαν.

— Τί ἔχετε, χανοῦμ, ποῦ φαίνεσθε ὀλίγον ἀδιάθετος; ἐρωτᾷ ὁ ἰατρὸς, τῇ εἶπεν ὁ κ. Ἀναστασιάδης, δεικνύων με.

— Μὲ πονεῖ, ἐφέντημ, πολὺ ἡ χεῖρ μου αὐτῇ, ἀπεκρίθη, προβάλλουσα τὴν ἀριστεράν. Τὴν αἰσθάνομαι κατάκοπον, ὡς νὰ ἐσῆκωσα πρᾶγμα τι, πάρα πολὺ βαρὺ.

— Κανὲν κινώτιον ἴσως;

— Δὲν γνωρίζω, δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἐφέντημ. . .

Ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ οὐδὲ ἔχνος ἀναμνήσεως εἶχε τοῦ βάρους, ὅπερ ἐκράτει ὑπνωτισθεῖσα καὶ μόνον τὴν ἐξ αὐτοῦ κόπωσιν ἤσθάνετο.

— Δὲν εἶνε τίποτε, λέγει ὁ ἰατρὸς μου, θὰ σᾶς περάσῃ! προσέθηκεν ὁ κ. Ἀναστασιάδης, ὡς βοηθὸς καὶ διερμηνεὺς μου καὶ ἐξήγησέ μοι τὸν διάλογον μετὰ σεβασμοῦ, ἐν ᾧ ἐκείνη ἐμειδία ἐξ εὐχαριστήσεως.

Εἶτα ὁ κ. Κουτούβαλης ἠρώτησεν αὐτήν, ἂν θέλῃ νὰ φάγῃ τι ἢ νὰ πῖν, ἰδίως οἶνον.

— Ὅ,τι ἐγκρίνετε, ὅ,τι μὲ διατάξετε εἶμαι πρόθυμος νὰ φάγω ἢ νὰ πῖω καὶ κρασί ἀκόμη! ἀπεκρίθη, ὅπως οὖν συστελλομένη, ἡ εὐπειθεστάτη ἀσθενής.

Αἱ Ὄθωμανίδες ἔχουσι τυφλὴν ἐμπιστοσύνην καὶ εὐπειθειαν πρὸς τὸν ἰατρὸν των καὶ οὐδεμίαν ποτὲ ἐκφέρουσιν ἀντιλογίαν ἢ παρατήρησιν εἰς οἰανδήποτε διαταγὴν ἢ συμβουλήν αὐτοῦ, πιστεύουσαι, ὅτι πᾶν ὅ,τι διατάττει θὰ συντελέσῃ εἰς θεραπείαν των. Ἡ Ῥουκὲ χανοῦμ ἐν τούτοις εἶνε ἐκ τῶν εὐλαβεστάτων εἰς τὸ καθήκον τοῦτο Ὄθωμανίδων. Διὰ νὰ ἐκτιμήσῃτε δέ, πόσον εὐπειθῶς ὑπήκουε τῷ ἰατρῷ τῆς, δεόν νὰ μάθετε καὶ ὅτι οἱ Ντονμέδες, εἰς τὴν φυλὴν τῶν ὁποίων ἀνήκει καὶ αὐτῇ, ὡς εἰρηται, οὐδέποτε πίνουσιν οἶνον, καὶ ἀσθενεῖς

ἂν ὦσιν, αἰείποτε ὑδροποτοῦντες. Καὶ ὅμως ἡ Ρουκὲ χανούμ, ὄχι εἶνον, ἀλλὰ καὶ δηλητήριον ἀκόμη ἦτο πρόθυμος νὰ πῆ, ἂν διέτασεν ὁ ἰατρὸς χάριν τῆς θεραπείας αὐτῆς.

V

Ἐμείναμεν ἡμίσειαν περίπου ἔτι ὥραν ἐκεῖ, συνδιαλεγόμενοι περὶ διαφόρων, ἰδίως δὲ τῆς ἀσθενεῦς καὶ τῶν Ὀθωμανικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων. Ἐζήτησαμεν νὰ μάθωμεν, ἂν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπνωτισμοῦ ἀπευθύνη πρὸς τὴν Ὀθωμανίδα ἐρωτήσεις ὁ ἰατρὸς καὶ ἂν ἐκείνη ἀποκρίνηται ἢ προλέγῃ τὰ μέλλοντα· ἀλλ' ἠκούσαμεν, ὅτι οὐδὲν τούτων συμβαίνει καὶ μόνον ἡ ληθαργικὴ κατάστασις ἐπέρχεται. Ἐνίοτε δὲ ὁ ἰατρὸς ἀπηυθύνετο καὶ πρὸς τὴν Ρουκὲ χανούμ, ἣτις μετεῖχεν οὕτω τῆς συνδιαλέξεως, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ της ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ἔμεινε βωδὸν πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

Μετὰ ταῦτα ἠγέρθημεν ν' ἀναχωρήσωμεν.

Ὁ κ. Κουτούβαλης διεβεβαίωσε τὴν ἀσθενῆ του, ὅτι τὴν ἐξήτασα καλῶς καὶ ὅτι διὰ τῆς θεραπείας, ἣν ἐξακολουθεῖ, καὶ τῆς ὑπομονῆς θὰ γίνῃ ἐντελῶς καλά, καθ' ἣν καὶ ἐγὼ ἐσχημάτισα πεποιθήσιν.

Ἀμφότεραι αἱ Ὀθωμανίδες ἔστρεψαν πρὸς με μετὰ συγκινησεως εὐγνώμονα βλέμματα καὶ προσέκλιναν. Ἡ δὲ Ρουκὲ χανούμ, σχεδὸν ἔνδακρυς, εἶπε τῷ κ. Κουτούβαλι :

— Νὰ εἶπητε, παρακαλῶ, εἰς τὸν ἐφέντην ἰατρόν, ὅτι τῷ εὐχαριστῶ καὶ τῷ εὐγνωμονῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς. Τῷ εὐχομαι δὲ καλὸν ταξείδιον καὶ τερπνότατον μὲ γλυκειάς αὔρας καὶ δροσεροῦς Ζεφύρους. Εἶθε δὲ ὁ Ἄλλὰχ νὰ στρώνῃ πάντοτε μὲ ρόδα τὸν δρόμον του!

Ὁ κ. Κουτούβαλης παράχρημα διηρημήνευσέ μοι ἀσμένως τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας καὶ τρυφερωτάτας εὐχὰς τῆς εὐαισθήτου καὶ εὐφαντάστου γανούμ πρὸς χαρὰν μου.

— Ποῶς τὴν χάριν σας, ἐξοχώτατε! εἶπέ μοι ὁ κ. Ἀναστασιάδης, μειδιῶν.

— Βεβαιότατα. Αὐτὸ ἴσα—ἴσα ἐκέρδησα καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς ἰατρικῆς μου!

— Καί, πιστεύω, δὲν θὰ ἔχετε ἀξίωσιν ἄλλης ἀμοιβῆς.

— Καὶ ἄλλης θέλετε; Ἄλλ' ἐπληρώθην πλουσιοπαρόχως.
 Ἐγελάσαμεν ἄρκετά, ἀστεϊζόμενοι. Εἶτα δὲ ἀπεχαιρετίσαμεν μετὰ μυρίων εὐχαριστιῶν τὸν φίλτατον ἰατρὸν καὶ τὰς Ὀθωμανίδας, οἵτινες μᾶς προέπεμψαν μέχρι τῆς ἐν τῇ ὁδῷ ἀναμενούσης ἀμάξης. Τοῖς ἐστείλαμεν ἐξ αὐτῆς τὸ ὑστάτον χαιρέτημα καὶ ἀπήλθομεν, ἀποκομίζοντες τόσῳ περιέργους καὶ ὠραίας ἐντυπώσεις.

(Ἄργος Αὐγούστου 1890)

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ

(Barcarola)

ΓΛΥΚΕΙΑ μου ἀγάπη, ποθητή,
 ἂν τοῦ πελάγου ἡ λύσσα
 μοῦφερνε πάντα 'ς τὴν ἀκτὴ
 ἐσέ γαλήνη ζηλευτή,
 φύσα, βορειά μου, φύσα.

Πέρασα κύματα ἕψηλά
 ποῦ βρέχανε τ' ἀστέρια,
 κι' ἀπ' τὰ ψηλά 'ς τὰ χαμηλά
 ἀγνάντευα ὅλο θολὰ
 κ' ἐσταύρωνα τὰ χέρια.

"Ὅς γίνουν κύματα βουνά!...
 Τὸ βογγητό τους τώρα
 μ' ἀναγαλλιᾶζει, μὲ πλανᾷ,
 γιὰτ' ἔχω μάτια γαλανὰ
 σιμά μου ἐδῶ 'ς τὴν πρῶρα.

"Ἄν μ' ἀγαπᾷς, φῶς μου, καὶ σὺ
 δὲν θέλω ν' ἀποθάνω....
 Τί εὐτυχία περισσή
 ν' ἀράξω ἀγάπη μου χρυσῇ
 'ς τὸ στῆθος σου ἐπάνω!...

(Ἀθήναι, Ἰούλιος 1890)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΡΑΣ